

DE KEUZEN VAN HET BELEID VAN DE 4^e NOTA rusten op dezelfde basisdoelstelling als die van de 3^e Nota, te weten:

'het bevorderen van zodanige ruimtelijke en ecolo-gische kondities dat de wezenlijke strevingen van individuen en groepen in de samenleving zoveel mogelijk tot hun recht komen en de diversiteit, sa-menhang en duurzaamheid van het fysisch milieu zo goed mogelijk worden gewaarborgd'.

Dat klinkt goed, maar deze beleidsnota is selektief en geeft geen volledig nieuw en integraal beeld van de gewenste ruimtelijke in-richting. Dat betekent dat er geen concrete maatregelen genoemd worden. De nota is een paraplu-nota, dit wil zeggen dat *'wordt aangegeven of het beleid kan worden uitgevoerd met bestaande instrumenten van (het) daarbij be-trokken departement(en), dan wel nieuwe of aange-paste instrumenten mogen worden verwacht'*. Deze vage nietszeggende frasen worden oa. geïllu-streerd met het volgende voorbeeld:

'De zandgebieden worden doorsneden door fijnver-takte beken, die al dan niet gereguleerd zijn en grote verschillen vertonen in mate van vervuiling. De landbouwgebieden op het zand hebben 's zomers vaak te lijden van droogte. Op zich kan aanvoer van gebiedsvreemd water daarvoor een oplossing zijn. Dit heeft echter meestal nadelen voor de water-kwaliteit in de beken en sloten, en vergroot zo de toch al aanwezige milieuproblemen'.

Dit voorbeeld is illustratief voor deze para-plu-nota. Een konstatering waar verder niets mee wordt gedaan.

Waarom, kan men zich afvragen, is deze nota zo vaag. Waarom staat er bv. niet duidelijk in hoe het landbouwbeleid zal zijn? Terwijl er in de voorloper van deze 4^e Nota, de notitie van de Rijks Planologische Dienst, getiteld 'Ruimtelijke Perspektieven' nog een aantal pregnante beweringen staan tav. de landbouw, zo-als het uit productie nemen van landbouw-grond en extensivering, laat de landbouwpa-ragraaf in de 4^e Nota het volledig afweten, met opmerkingen als: *'De ontwikkelingen in de landbouw kunnen het aanzicht van grote delen van ons land drastisch veranderen. Het lijkt steeds moeilijker te worden de agrarische bedrijfsvoering te combineren met andere functies van het landelijk gebied, zoals natuur, landschap, recreatie en toeris-me'*. Hoe dat moet, wie dat betaalt, waar dat moet gebeuren, dat laat de nota over aan de lezer en wat het Noorden betreft aan de lage-re overheden, die mogen dat invullen en wel-licht betalen? De opmerking dat *'de ruimtelijke inrichting een zeer zorgvuldige afweging van be-langen zal blijven vragen'* is dan ook een gotspe van de eerste orde.

Het verschijnen van de 4^e Nota over de Ruimtelijke Ordening biedt een goede gelegenheid om de mogelijke ontwikkelingen in het landelijke gebied van Noord-Nederland aan een kritische beschouwing te onderwerpen en te bezien waar trendbreuken met de 3^e Nota kunnen optreden.

HET NOORDEN HEEFT VEEL TE BIEDEN, NU DE 4^E NOTA NOG

Jan Abrahamse

'Trying to play ball where they can', schilderij van Gregory Horndeski

Daar het landelijk gebied voor het grootste deel behoort tot het beleidsterrein van het Ministerie van Landbouw en Visserij mocht men verwachten dat dit ministerie een duide-

lijke visie zou geven op de toekomst van dit gebied. Dat is niet het geval.

Landbouw heeft een hekel om op lange termijn een koers uit te zetten, want de land-

